

gyon szerette völegényét, mégis, mikor arról volt szó, hogy az akkor még pogány litvánok fejedelmét népével együtt áttértse, feleségül ment a litván fejedelemhez, az első Jagellóhoz.

Nem maradt el áldozatkészségben mögöttük Hunyadi János felesége, *Szilágyi Erzsébet* sem, aki bár mint gyöngéd édesanya nevelte gyermekeit (László és Mátyás), férje háborúi alatt vezette és okosan kormányozta a nagykiterjedésű birtokokat, gyűjtötte a jövedelmet férjének, a nagy Hunyadiak hadivállalkozásaihoz. Egy ízben, amikor a szerencsétlen várnai csata után férjét a szerb Drakul vajda elfogta, nem kevesebb, mint 80.000 aranyat gyűjtött össze s fizetett ki ura váltságdíjául.

Külön kell megemlékeznünk Rozgonyiné *Szentgyörgyi Cicelléről*, aki nemcsak jó édesanya, hűséges feleség volt férje oldalán, s védte meg egyszer férjével a magyar király, Zsigmond életét is, de aki birtokainak minden jövedelmét a török elleni harcokra áldozta, megvonva magától minden fényűzést.

A szomorúemlékű Mohács hősi halottainak eltemetője, *Kanisay Dorottya* is híres volt áldozatkészségéről. Dúsgazdag asszony volt s a nála szolgáló szegény leányokat kiházásította, a nemes ifjakat szolgálatukért birtokkal jutalmazta, sorban építtette a templomokat s feljegyezték róla, hogy páratlan bőkezűsége mindenütt megnyilvánult, ahol a fájdalom, a nélkülözés és a szenvedés ostromozta az embereket. S minél több jót cselekedett, öröme annál tisztább, lelkesezése annál nagyobb lett.

A többiek már közelebb vannak hozzánk, közismertek, csak nevüket soroljuk fel: *Zrinyi Ilona*, *Lorántfy Zsuzsanna*, *Brunswick Teréz*, *gróf Teleki Blanka*, *Veres Pálné Beniczky Erzsébet* stb.

Ezek csak azok a nagyok voltak, akiknek nevét feljegyezte a történelem. De hány száz és ezer azok száma, akik egyszerűségükben névtelenül maradtak, bár áldozatkészség szempontjából semmivel sem maradtak az említett magyar nagyasszonyok mögött. Álljon előttünk emlékük nemesítő, buzdító példaként!

Magyar hősök és vértanúk.

Julián barát és társai.

Szécsi Dezső (Károly Róbertet mentette meg azzal, hogy ruhát cserélt vele: a támadó oláhok a királynak nézve ölték meg, míg az elmenekülhetett.)

Szentgyörgyiné Rozgonyi Cicelle (Galambócnál ő mentette meg Zsigmond királyt.)

Dugonics Titusz: (Nándorfehérvár 1456-i ostrománál magával rántotta a mélységbe a lófarkas zászlóval felkúszó hatalmas törököt.)

Hunyadi János „a kereszténység védópajzsa“. A déli harangszó. *Kapisztrán János*.

Fráter György (Kétszínű politikával vádolták, bár ő volt a két részre szakadt magyarság első államférfia, aki egyesíteni akarta a magyarságot. Alvincen ölték meg orozva Castaldo emberei = 1551.)

Jurisics Miklós (Kőszeg várának hős védelmezője = 1532)

Losonczy István (Temesvár hős védelmezője = 1552.)

Szondy György (Drégely várát védelmezte mindhalálig = 1552.)

Dobó István és az egri nők (Bornemisza Gergely és társaival Eger várát védték diadalmasan a török ellen = 1552.)

Zrinyi Miklós, a szigetvári hős; (Szigetvár hős vértanúja = 1566.)

A törökké nem lett jobbágyság (mindén elnyomás dacára is megmaradt magyarnak a török uralom alatt!)

A elhurcolt rabok és foglyok százezrei!

Gyulai Pál erdélyi főúr.

Zrinyi Miklós, a költő. (Ne bántsd a magyart!)

Thököly Imre, Zrinyi Ilona II. Rákóczi Ferenc s a többi kuruc hősök.

Budavár hős hajdúi, huszárjai (Vak Bottyán, Petneházy Dávid, Fiáth János stb.)

Mádéfalva vértanúi (1764 január 6-án a császáriak megtizedelték e községet.)

Kinizsi Pál (Mátyás legyőzhetetlen hadvezére, molnárlegényből lett azzá.)

A Martinovics-féle összeesküvés ártatlan író rabjai. (Kazinczy, Bacsányi stb.)

Simonyi és Nádasdy, a legvitézesebb huszárak.

Széchenyi István gróf („a legnagyobb magyar“!)

Görgey Artur (egy életen át viselte az „áruló“ nevet ártatlanul.)

Kossuth Lajos (a turini remete.)

Balthyány Lajos gróf és az aradi vértanúk: Kiss Ernő, Vécsey Károly gróf, Schweidel József, Pölteberg Ernő, Damjanich János, Leiningen-Westerburg Károly gróf, Nagy Sándor, József, Lahner György, Lázár Vilmos, Aulich Lajos, Knézió Károly, Dessewffy Arisztid, Török Ignác, Csányi László, Ferényi Zsigmond br., Szacsavay Aurél, Jeszenák János br. stb.

Kufstein rabjai. (Teleki Blanka grófnő, Brunsvick Teréz, a magyar nőnevelés apostolai.)

A nagy márciusi ifjúság. (1848—49.)

A magyar költők és írók (Arany János, Madách Imre, Jókai Mór, br. Kemény Zsigmond, Petőfi Sándor stb.)

A világháború neves és névtelen százezrei (vörös örögök, a csukaszürkék.)